

Hege H. Liadal

Publisert med forbehold om endringer under fremførelsen.

Kjære alle sammen,

Gratulerer med dagen! Og takk for gode foregående innlegg. Jeg er glad for at vi får lov til å følge opp innledningene i panelet etterpå.

Jeg har tenkt å gi noen refleksjoner omkring Barnekonvensjonens artikkel 12, fra det ståstedet jeg har, som stortingsrepresentant og medlem av Familie- og kulturkomiteen her i Stortinget.

Stortinget vedtok 13. mai 2014 endringer i grunnloven på basis av et forslag fra et nedsatt menneskerettsutvalg om å innarbeide viktige menneskerettigheter i grunnlovsteksten. Barna har ikke tidligere hatt plass i grunnloven, noe også Norge er kritisert for. I den nye § 104 er det tatt inn grunnleggende rettigheter for barn. Her er den nye lovteksten:

Ny § 104 første ledd skal lyde:

Barn har krav på respekt for sitt menneskeverd. De har rett til å bli hørt i spørsmål som gjelder dem selv, og deres mening skal tillegges vekt i overensstemmelse med deres alder og utvikling.

Jeg skal ikke lese resten av paragrafen høyt for dere, men nøyer meg med å trekke frem noen høydepunkt:

- Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved handlinger og avgjørelser som berører barn,
- og Barn har rett til vern om sin personlige integritet.

Da Stortingspresidenten i sin velkomst åpnet med Jul i skomakergata og Jon Blunds menneskerettigheter, fikk jeg et snev av julestemning, men mest av alt en påminnelse om hvor viktig det fremdeles er at barn- og unge tidlig blir kjent med sine rettigheter.

Vi må slå fast at norske kommuner og fylker er kommet lengre enn Stortinget i å skape rammer hvor barn og unge blir hørt, og får innflytelse.

”Sjumilssteget” i Troms ble i 2009 et forbilde for mange fylker. Statlig støtte fra 2010 bidrar til at flere fylker har lignende ordninger.

På det mer politiske plan er forsøksordningen med stemmerett for 16-åringer ved lokalvalg viktig. Ved valget neste år vil 20 kommuner gjennomføre en ny forsøksordning.

Om få uker vil Oslo, Norge og verden feire Malala Yousafzai og Kailash Satyarthi ved overrekkelsen av Nobels fredspris.

I dagene frem til denne markeringen, vil vi sikkert få se ett klipp om igjen og om igjen. Den 12. juli i fjor stod Malala alene og fortsatt preget av skuddskaden foran FNs hovedforsamling. Hun ble den kanskje mest kjente unge stemmen verdens politikere måtte lytte til.

Tre måneder før, i Stortinget, var en tilstelning av lignende art, riktignok uten verdenspressen til stede. Som ledd i opptrappingen til 200-årsfeiringen av Grunnloven var tre dager i april satt av til Stortingets ungdomsparlament.

Bare en måned tidligere ble det første ordinære Ungdommens storting arrangert på Stortinget. Fra 18 av landets fylker kom totalt 53 unge politikere for å diskutere saker av stor betydning for unge, både med seg selv om med ”ordinære” politikere.

Men dette er ikke hverdagen. Dette er unntakene. Det meste av det vi vedtar på Stortinget har, eller vil om få år få, direkte betydning for dagens unge. I de mest opplagte ungdomsrelaterte sakene får vi nyttige, ofte kritiske, innspill fra de store ungdomsorganisasjonene.

Vi har noen av dem her, og vi har LNU, som er en profesjonell stemme for interessene til organisert ungdom.

Men hva med de mange som ikke er med i de ordinære ungdomsorganisasjonene? I den grad de blir hørt i dag, er det fordi de tilfeldigvis mener det samme som noen av organisasjonene.

Jeg tror det er nyttig å lytte til hva ungdomsorganisasjonene selv sa før Ungdommens storting ble vedtatt. UngOrg, sammenslutningen Barne- og ungdomsorganisasjonene i Oslo, sendte Stortingets presidentskap et åpent brev med vektige argumenter for å bedre legitimiteten og sikre oppfølging også etter at ungdommen hadde fått prøvd seg som representanter noen dager i Stortinget. ”Det er langt igjen før Ungdommens storting kan kalles et reelt medvirkningsorgan på linje med det mange av landets kommuner og fylker har fått til,” het det i brevet. UngOrg kom med flere konkrete forslag, blant annet at delegatene til Ungdommens storting må velges demokratisk av de fylkesvise ungdomsrådene, der Stortingets sekretariat i dag utpeker to tredjedeler av delegatene.

Jeg vil ikke her og nå ta stilling til om vi må omfordele innflytelsen mellom de tunge organisasjonene og de uorganiserte, men innspillene fra UngOrg er uansett noe vi skal lytte til.

Det jeg kan si, uten særlig tvil, er at det ikke er flertall på Stortinget for å gjøre de omfattende grunnlovsendringer som måtte til for å overlate beslutningsmakten til andre enn Stortinget.

Derfor, nettopp derfor, er det desto viktigere at vi sikrer at de unges interesser blir hørt.

Det er nettopp det vi i år vedtok i Grunnlovens nye paragraf 104.

Barn – og unge ønsker reell innflytelse.

- <http://stian.info/kronikk-gi-barn-og-unge-meir-makt/>
<http://buro.unginfo.oslo.no/?p=467>